

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

"התמונות שבאלבום" –

פעילות "תמונות מספרות" על חייה ופועלה של רחל ינאית בן צבי:

ימי תשועה – לקראת יום ירושלים

קצת רקע...

רחל מתארת את הרגעים בהם נפלה החלטתה לעלות: היא יושבת בספרייה בפטרבורג וקוראת מכתב ובו תיאור ההתנגשות בין יהודים לערבים שאירעה ביפו באביב 1908. 'מה, גם שם, גם שם פוגרום?', קפצתי ממקומי. וכך עלתה ברורה וצלולה הקריאה: "'קומי ועלי לארץ-ישראל!'" כמו יד נעלמה אחזה בי והקימתני על רגלי.

והיא ממשיכה: "בבואי למשפחתי במאלין, ליטול ממנה ברכת פרידה, נתקלתי בהשתאות רבה. דיבורים על עלייה היו, אך הגשמה עוררה היסוסים והסתייגויות. יצאתי לדרך לבדי, בלא קרוב ומודע. הגעתי לחוף יפו ב-1908".

'מה תעשי שם בארץ-ישראל?', שאל ביאליק את רחל, אשר ביקרה אצלו בדרכה לנמל אודסה. 'אחיה!', השיבה הצעירה הנלהבת.

רצונה של רחל לחיות בארץ-ישראל 'חיים אחרים' בא לידי ביטוי מייד במעשה קטן, אך סמלי וחשוב: שינוי השם. מגולדה לישנסקי הסבה הנערה את שמה לרחל ינאית. במכתב שבו הסבירה את צעדה זה, שנים רבות לאחר עלייתה, כתבה כי ביקשה להזדהות עם גיבורי בית שני – משפחת המלך ינאי ואשתו שלומציון המלכה. בנוסף השם הזכיר לה את שמו של אביה, יונה. העלייה לארץ-ישראל לא הייתה רק בבחינת הגשמת חזון, אלא אף בבחינה לידה מחדש, המסומלת במתן שם חדש.

לאחר שמירה היא כותבת: 'זו לי הפעם הראשונה שאני בשמירה – ובגליל! הלב רחב והומה, נסוג העלבון...!'

קצת על הפעילות...

פעילות זו בנויה בצורה של "תמונות מספרות". כל פעם נציג תמונה הקשורה לחייה של רחל ינאית בן צבי ולפועלה, וניתן מידע על התמונה.

אפשר לעשות כאילו סבתא מספרת לנכדתה על הדמות, או כאילו הנכדה של רחל מספרת על סבתה, או כל דרך הצגה אחרת המתאימה לכיתתכם.

אפשר לעצב את התמונות בתור אלבום. כל תמונה שמדברים עליה – תולים על הלוח, וניתן לעצב עותק קטן יותר עבור התלמידים, אולי כמו ספרון.

תמונה ראשונה – רחל + תמונה שנייה – חתונתה עם יצחק:

רחל נולדה באוקראינה בשנת תרמ"ו, 1886.

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

היא עלתה לבדה לארץ בשנת תרס"ו, 1908, כשהיא בת 18 בלבד, וקבעה את מושבה בירושלים.

בשנת תרע"ח, 1918, נישאה ליצחק בן צבי, אותו הכירה במהלך הפעילות הציונית. לשניים נולדו שני ילדים, עמרם ועלי. עלי נהרג בקרבות במלחמת העצמאות.

בשנת תשי"ב, 1952, נבחר יצחק לכהן כנשיא השני של מדינת ישראל. הוא כיהן בתפקיד זה 10 שנים, עד פטירתו בתשכ"ג, 1963.

רחל נפטרה בירושלים בשנת תשל"ט, 1979, בגיל 93.

תמונה שלישית – לימודים + תמונה רביעית – הגימנסיה העברית:

רחל אהבה מאוד ללמוד. היא למדה בוטניקה (מדע הצמחים) וזאולוגיה (מדע בעלי החיים), ובנוסף למדה כלכלה והיסטוריה יהודית.

היא הייתה בצוות הראשון שלימד בגימנסיה העברית בירושלים והייתה גאה מאוד על הזכות ללמד עברית והיסטוריה – כלומר מקצועות חופשיים (כיוון שעד אז ירושלים התאפיינה בלימודי קודש בלבד).

תמונה חמישית - עיתון "האחדות" – עיתון מפלגת פועלי ציון:

רחל הייתה צעירה פעילה ונמרצת והייתה בין העורכים של עיתון בשם "האחדות" – עיתון המפלגה הציונית. העיתון יצא לאור במשך כמעט חמש שנים (יוני 1910 עד ינואר 2015), ומטרתו הייתה: "לאחדות המעמד, לאחדות הציבור העובד, הפועל היהודי והאומה". כשנכבשה ארץ ישראל על ידי השלטון העותמאני, בסוף 1914, הוצא לעיתון צו סגירה כיוון שהעז להתקומם נגד דרכו של השלטון.

תמונה שישית - הקמת ארגוני השמירה "בר גיורא" ו"השומר":

רחל לקחה חלק פעיל בהקמת שני ארגוני שמירה עבריים – "השומר" ו"בר גיורא". מטרת ארגוני השמירה הייתה העברת השמירה בארץ לידיים יהודיות, הן מבחינה ביטחונית – שערבים לא יגנו מפני ערבים, והן מבחינה ערכית – סיפוק עבודה ליהודים. בשיא פעילותו, בשנת 1913, מנה הארגון כ-120 חברים וריכז את השמירה ב-13 מושבות בארץ ישראל.

השמירה התבצעה כשהשומר חמוש ורוכב על סוס, ומכאן התמונה (בתמונה פסל לזכרו של אחד השומרים, אלכסנדר זייד, שנהרג בעת משמרתו).

תמונה שביעית - נציגה בקונגרס הציוני השביעי

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

בקיץ 1905 יצאה רחל להשתתף בוועידת 'ציוני ציון'. בוועידה זו השתתפו אנשים ציוניים שדבקו ברעיון הקמת מדינה יהודית דווקא בארץ ישראל ולא באוגנדה, כפי שהציעו אחרים. בוועידה זו המשיכה לבאזל, כנציגה בקונגרס הציוני ה-7, וזאת למרות היותה בת 18 בלבד. הקונגרס הוא כינוס שמתקיים פעם בשנה או שנתיים ומשתתפים בו יהודים מכל העולם, ודנים יחד על עתיד היהודים והציונות.

תמונה שמינית - יד יצחק בן צבי:

לאחר פטירתו של יצחק החלה רחל בהמת מוסד לזכרו. המוסד נקרא "יד בן צבי" והוא עוסק בתחומי המחקר והלימוד של תולדות ארץ ישראל וירושלים ושל קהילות ישראל בארצות המזרח. יד בן צבי מוציאים לאור ספרים בתחומי ההיסטוריה של עם ישראל וארץ ישראל. הם מדריכים סיורים בנושאים אלו ויש שם ספרייה ציבורית ובית ספר ללימודי ירושלים.

פעילות סיכום:

נחלק לכל תלמיד דף ובו מופיעות התמונות בקטן (דף אחרון בקובץ זה). באמצע הדף יש מילים ומושגים אותם פגשנו במהלך השיעור. על התלמידים יהיה למתוח קו בין המושג ובין התמונה המתאימה.

בסוף יהיה עליהם לכתוב כמה תכונות של רחל עליהן למדו במהלך השיעור.

המילים:

- תמונה ראשונה ושנייה - רחל ויצחק, עמרם ועלי, גיל 93.
 - תמונה שלישית ורביעית – בוטניקה וזואולוגיה, כלכלה והיסטוריה יהודית, הגימנסיה העברית.
 - תמונה חמישית – עורכת עיתון, מביעה דעות ציוניות.
 - תמונה שישית – פועלת למען ביטחון היהודים בארץ, מעודדת עבודה עברית.
 - תמונה שביעית – שליחת הציבור, מעודדת הקמה מדינה יהודית דווקא בארץ ישראל.
- תכונות: אומץ לב, יכולת ארגון, דבקות במשימה, אהבה על הציבור, כושר מנהיגות, אהבת ידע.

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה ראשונה – רחל:

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה שנייה – חתונה עם יצחק:

6

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה שלישית – לימודים:

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה רביעית – הגימנסיה העברית:

תמונה חמישית – עיתון "האחדות":

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה שיטית – ארגון "השומר" ו"בר גיורא":

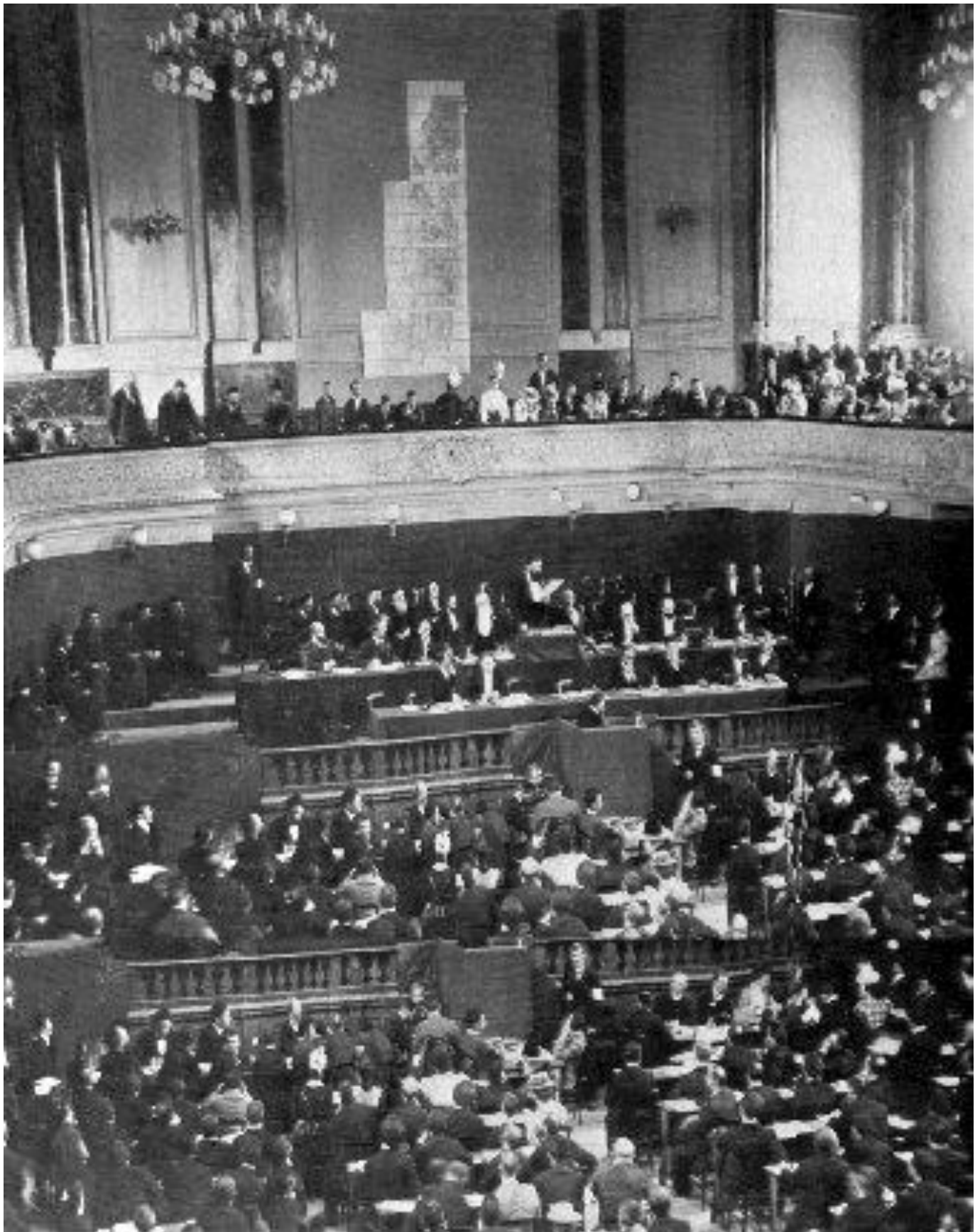

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה שביעית - נציגה בקונגרס הציוני השביעי:

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

תמונה שמינית – יד יצחק בן צבי:

יד

יצחק בן-צבי

ימי תשועה, לקראת יום ירושלים
סיפורה של דמות – רחל ינאית בן צבי
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ב"ה

פעילות סיכום:

מעודדת הקמת מדינה
יהודית דווקא בארץ
ישראל

מעודדת עבודה עברית

הגימנסיה העברית

עורכת עיתון

רחל ויצחק

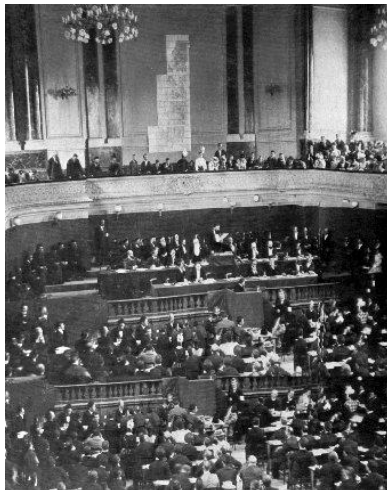
מביעה דעות ציוניות

בוטניקה וזואולוגיה

פועלת למען ביטחון
היהודים בארץ

שליחת הציבור

כלכלה והיסטוריה

עמרם ועלי

גיל 93

תכונות שלמדתי:

יד יצחק בן-צבי

